

HOÓ BERNÁT

köszöntése

Hoó Bernát

Kevés ahhoz fogható munkát ismernek a magyar törtélemben, mint amilyent a hetvenegy éves Hoó Bernát, brantfordi magyar farmer megírt.

S nem tévedésből használom a törtélel kifejezést az irodalom szó helyett. Hoó Bernát pályadínyertes önéleleírása — »Tiszakerecsenyitől Kanadáig«, megjelent a Magvető Könyvkiadó kiadásában 1963-ban. Budapest — ugyanis elsősorban törtélelem. Forrását a magyar törtélemben kell keresni, hangvételét a magyar mesevilágban lehet megtalálni, fényét a hullócsillagokban, igazságkereső szenvedélyét mesemondó Benedek Elek Erős Jánosainak, Csillagszemű juhászainak a tisztaságában.

A magyar mesekincs egyik darabja, az »Estefia, Éjfélfia, Hajnalfia« azzal indul, hogy »egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember, olyan szegény volt, hogy semmi gazdagsága nem volt... Egyszer csak beléunt és felpakoltak a feleségével, és vándorútra indultak messzi földre. Elmentek szolgálni, szerencsepróbálni«.

Formájában meséhez hasonlít ugyan, valójában, tartalmában azonban kegyetlenül őzött sors volt Hoó Bernát élete. Ezt írta meg nyers őszin-

teséggel, de patakiszta világossággal élete alkonyán.

Nemzeti tragédiánk — talán a legnagyobb, mert a vérvyesztés méretel meghaladják Mohácsot is — megírására eddig senki nem vállalkozott. Hoó Bernát a kanadal Brantfordon, öregben, a napi munka után este, néha éjjel, olykor éjjel után kettő tájban is, körmölve és kedves felesége, született Jó Maris feddései közt cselekedte meg ezt. Gyöngybetűkkel írt kétszáz-huszonkilenc nagy kéziratoldalon, amely a nyomtatásban a négyszáz oldalt is meghaladja, kibontotta azt a költői mondatot, a megdördült nyári ég erejével idézte fel azt a villámcsapást, amelyet József Attila úgy fogalmazott meg, hogy »kítántorgott Amerikába másfél millió emberünk«.

S hogy ebben a tragédiában, törtélelmünk ilyen alakulásában mi része volt a régi középkori társadalmi viszonyainknak, uralkodóosztályaink süketiségének, vakságának, valamennyiünk mulasztásainak, azt már elírta a megírt magyar törtélelem. Mások bünelnek, a magunk vétkezésének iszonyú ára lett: az óhaza elvesztette minden harmadik magyar anyanyelvű fiát. A másfél millió kítántorgását, a világon való végigkóborlását a könynyek bánatával s a társadalmi igazság kimondásának könnytelen, szigorú

1963

rendjével írta meg Hoó Bernát brantfordi öregember.

Mi a története ennek az örvénybe tekintő, nemzeti pusztulást számonkérő — valamennyiünk tiszteletét kiváltó — írásműnek?

A Magyarok Világszövetsége a Magyar Hírek című újságján keresztül „Írja meg” címen pályázatot hirdetett a világ magyarjainak. Írnák meg életüket, sorsukat; ami a szívékből kíváncsok. A több mint ötszáz pályamű kéziratának csak az elolvasása másfél évig tartott. Végül az első díjat vita nélkül, egyhangúan a brantfordi Hoó Bernát nyerte meg, aki addig leveleken kívül mást nem írt, s első könyvében az irodalmi ábrázolás olyan csúcására ért: úgy tudta megírni saját bajlátott életét, hogy egyúttal másfél millió magyar sorsát mondta el vele.

Az esténként, éjszakánként a megszokott Kelet-Kanadában papírra rótt sorok a magyar irodalom ünnepén, a könyvhét alkalmából jelentek meg Budapesten.

Milyen volt e könyv szerzőjének az élete?

Született Möricz Zsigmond szülőföldjén, a Tiszaháton, Tiszakerecsenyben. Már suttó gyerek korában gróf Lónyay uradalomában dolgozott. Az első világháborúban megjárta Galiciát. Ott volt Piavénál, Olaszországban is. A

forradalom lithon érte. Azt hitte szegény, elérkezett az ő világa. Földet akart a népek osztani. A forradalom után megismerkedett a csendőrszobákkal. Egy ideig még bizott Horthyék földreformjában. Aztán rendre kiderült, hogy nem kaphat semmit, sem ő, sem más, senki emberfia. Ez a föld, amelyet hazának hitt a borszereselem, nem az övé. Az övé a vándorút lett, mocsaras őserdők, farmok: Kanada, Dolgozott magyar, csángó, német, francia, ír farmereknél. Volt sepregető, erdőirtó, bérvadász. Minden jávor-szarvasért 5 dollárt kapott. Épített házat saját kezűleg, és úgy, hogy vállán mindig puská volt, mert a medvék kíváncsiskodtak az erdőből, odacamogtak házépítést nézni. Volt arató, dolgozott rókafarmon, megismerte az ekhós szekereken vonuló tiszta szívű indiánokat, megismerte a zord adóörvényeket.

Itthon hagyott feleségét és első fiúgyermekét nem sokkal utóbb maga után hozatta, Kanadában lett még két ikerfia, két lánya. Ezek közül az egyik magyarul is beszélő kanadai szlovákhöz, a másik egy kanadai francia orvoshoz ment nőül. Felcseperedtek az ikrek is, elmentek dolgozni, nagyfia megjárta a második világháború európai csatáit; úgy kitereltesedett a család, hogy menyekkel, vőkel, unokákkal együtt huszonketten ülték az asztalnál, mikor a nagy ország minden sarkából összejöttek. Végül is erős küzdelmek árán, 1000 dollár lefizetésével vett egy kis farmot Brantfordon. Még hateraz dollárral adós maradt.

Ennyi az élete. Ezt írta meg a kanadai éjszakában. Ezt írta el, ezt mennydörögte végig, ezt könnyezte vagy kacagta át a gyöngybetűs oldalakon.

Jó könyv a Hoó Bernát önéletrajza? A »jó« jelző nem tudja kifejezni ezt a munkát maradéktalanul. Tehát szomorú könyv? De hiszen Hoó bátyánk még könnyein is átkacag. Szígorú könyv lenne? Szígora is megolvad mindig; a derűje odozgatja.

Végül is milyen könyvet írt a hetvenegy éves Hoó?

Olyan könyv ez, hogy az ember — olvasás közben — elgondolkodik, elnéz, a torkára valami ráfonódik, és ettől a szorítástól már rekedten tör ki belőle a kiáltás:

Miért kellett a magyaroknak így élniük?

A kérdésre a magános szobában természetesen senki sem felel. A kérdést azonban muszáj feltenni. Hoó kényszerít rá, a hetvenegy éves messzi szerző, az Óperencián túlról.

HOÓ BERNÁT

Tiszakerecsenytől
Kanadáig

Jó egészséget, hosszú életet!

1969

Family Gathering Celebrates Couple's 50th Anniversary

A family gathering Sunday will mark the 50th anniversary of Mr. and Mrs. Bernard Hoo of R1 Brantford. About 30 members will attend.

The couple was married March 4, 1919 at the Presbyterian church in Tiszaeskeresen, Hungary where they were both born.

Mr. Hoo emigrated to Canada in May, 1925 and settled on a homestead in Mincatum, Sask. Two years later his wife and two oldest children joined him. The family moved east in 1937 and to their present home in 1944.

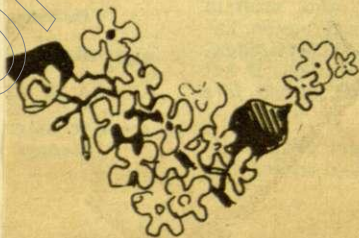
Before his retirement in 1958, Mr. Hoo was employed

by Johnson Brothers Co. Ltd. Both he and his wife are avid gardeners.

The couple has five children: Mrs. George (Irene) Rimovsky, and Bernard both of Brantford; Louis and Frank of Honey Creek and Mrs. C. B. (Olga) Tanguay of St. Thomas. There are 14 grandchildren and two great-grandchildren.

MR. AND MRS. BERNARD HOO

Kedves Hoó házaspár!
Levelüket megkaptuk s a brantfordi újságot is, amelyen mint örökifjú pár állnak egymás mellett. Így álltak egymás mellett ötven éven át, csak éppen nem mindig fehér virággal ékesítve s mosolyogva. Bizony, az együtt töltött fél évszázadnak sok nehéz éve volt, de sok tiszta, boldog munkás esztendeje is. Mi valamenynyien jól ismerjük a gondokkal terhes, s a szép mozzanatokat. Hiszen a Magyar Hírek „Írja meg” pályázata első díjnyertes művének — Hoó bácsi pályaművének — ez a gazdag munkás élet volt az alapja. Az első díjat nyert mű Tiszakeresenytől Kanadáig címmel megjelent könyvalakban, idehaza nagy érdeklődéssel olvasták és kint élő honfitársainkhoz is eljutott. Bizonyára sokan önmagukra, saját küzdelmeikre ismerhettek benne, így Hoó bácsi szerte a világon számtalan sorstársának személyes ismerősévé vált. Egészen természetes tehát, hogy most, amikor házasságuk 50. évfordulóját ünneplik öt gyermekük, tizennégy unokájuk, két dédunokájuk körében, valahol a kör szélső peremén mi is helyet foglalunk. Mint régi barátok szorítjuk meg a kezüket és kívánunk a nagyvilágban élő számtalan ismerősük, olvasóink — s Hoó bácsi könyvének olvasói — valamint a Magyarok Világszövetsége és a Magyar Hírek szerkesztősége nevében még sok-sok, egészségben eltöltött boldog esztendőt.